

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.05.2002, sp. zn. 29 Odo 657/2001, ECLI:CZ:NS:2002:29.ODO.657.2001.1

Číslo: 25/2003

Právní věta: Podle § 181 odst. 1 obch. zák. je rozhodující, zda navrhovatel (akcionář) má aktivní věcnou legitimaci v době rozhodnutí soudu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.05.2002

Spisová značka: 29 Odo 657/2001

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Akciová společnost

Předpisy: § 154 odst. 1 předpisu č. 99/1963Sb.
§ 167 odst. 2 předpisu č. 99/1963Sb.
§ 181 odst. 1 předpisu č. 513/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Napadeným usnesením změnil Vrchní soud v Praze usnesení Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 16. 4. 1999, kterým tento soud zmocnil navrhovatele ke svolání valné hromady S., a. s. (dále jen „společnost“), s pořadem vymezeným ve výroku, tak, že žalobu zamítl.

Přitom odvolací soud rozhodoval o věci již podruhé, když jeho předchozí usnesení zrušil dovolací soud usnesením ze dne 11. 10. 2000. Nejvyšší soud přisvědčil závěru odvolacího soudu, že když akcionář v průběhu řízení přestane splňovat podmínku stanovenou v § 181 odst. 1 obch. zák. pro podání žaloby o zmocnění ke svolání valné hromady, ztrácí ve sporu věcnou legitimaci. Vytkl však odvolacímu soudu, že splnění uvedené podmínky dostatečně nezkoumal.

V odůvodnění svého usnesení odvolací soud uvedl, že z výpisů z účtu navrhovatele vedeného u Střediska cenných papírů zjistil, že počet akcií společnosti na tomto účtu činil ke dni 19. 8. 1998 - 25 160 Kč, ke dni 30. 11. 1999 - 25 160 Kč a ke dni 19. 2. 2001 - 29 633 Kč. Podle obchodního rejstříku činí základní jmění společnosti od 19. 8. 1998 - 296 202 000 Kč, předtím činilo 197 468 000 Kč. Z uvedeného vyplývá, že od 19. 8. 1998 poklesla jmenovitá hodnota akcií společnosti ve vlastnictví navrhovatele pod 10 % základního jmění. Právo domoci se soudního zmocnění ke svolání valné hromady uplatněné žalobou ze dne 11. 8. 1998 proto dnem 19. 8. 1998 zaniklo. Od toho dne je proto žaloba nedůvodná. Okolnost, že v roce 2000 přesáhl podíl navrhovatele na základním jmění společnosti 10 %, je v souzené věci bez významu. K opětnému nabytí věcné legitimace ve sporu

nedošlo, neboť uvedená okolnost k tomu nedostačuje. Jednak chybí splnění druhé podmínky stanovené v § 181 obch. zák. pro vznik práva domoci se svolání konkrétní mimořádné valné hromady, a to nová marná žádost o její svolání adresovaná představenstvu, jednak by nové právo na zmocnění svolat valnou hromadu muselo být uplatněno u soudu.

Proti usnesení odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a), co do důvodů na ustanovení § 241 odst. 2 písm. a), b) o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2001. Odvolacímu soudu tedy vytýká, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (písm. a/), a že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (písm. b/).

V dovolání uvedl, že z ustanovení § 181 odst. 3 obch. zák. vyplývá, že jestliže má akcionář 10% podíl na základním jmění společnosti, zakládá tato skutečnost jeho aktivní legitimaci k podání žaloby podle tohoto ustanovení a tato legitimace trvá až do rozhodnutí v takové věci. Dovolatel dále namítá, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu podmínku stanovenou v § 181 odst. 3 obch. zák. splňoval, což odvolací soud nezjišťoval.

Dovolatel navrhuje, aby dovolací soud usnesení odvolacího soud zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17., zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud (ve shodě s bodem 15., hlavy první, části dvanácté zákona č. 30/2000 Sb.) odvolání rovněž projednal a rozhodl podle dosavadních předpisů.

N e j v y š š í s o u d napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř. Z hlediska rozhodného znění občanského soudního řádu dovolatel svými argumenty uplatňuje především dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze zpochybnit správnost právního posouzení věci odvolacím soudem.

Otázku aktivní věcné legitimace již dovolací soud vyřešil ve svém usnesení ze dne 11. 10. 2000, kterým zrušil předchozí usnesení odvolacího soudu, věc mu vrátil k dalšímu řízení a potvrdil jeho právní závěr o tom, že když akcionář v průběhu řízení přestane splňovat podmínku stanovenou v § 181 odst. 1 obch. zák. pro podání návrhu, aby soud rozhodl o jeho zmocnění ke svolání valné hromady, ztrácí aktivní legitimaci v takovém sporu. To však neznamená, že když navrhovatel znovu nabude postavení, umožňující mu domáhat se svolání valné hromady, nelze jeho žalobě vyhovět jinak, než na základě nového návrhu, jak dovodil odvolací soud. Z ustanovení § 167 odst. 2 ve vazbě na ustanovení 154 odst. 1 o. s. ř. vyplývá, že pro usnesení je rozhodující stav v době jeho vyhlášení, popřípadě jeho přijetí. Proto byl odvolací soud povinen zkoumat, zda v době přijetí napadeného usnesení navrhovatel splňoval podmínky rozhodné pro zmocnění ke svolání valné hromady; jestliže tyto podmínky splňoval, byla jeho žaloba po právu.

Protože akcie společnosti jsou zaknihované, odvolací soud může mít ke dni vydání nového rozhodnutí stěží k dispozici tak aktuální výpis ze Střediska cenných papírů, aby pouze na jeho základě mohlo být

postaveno najisto, zda je navrhovatel vlastníkem potřebného počtu akcií. Proto bude v dalším řízení nezbytné, aby odvolací soud svolal jednání, na kterém umožní oběma účastníkům předložit případné důkazy o tom, jaký je aktuální stav účtu navrhovatele ve Středisku cenných papírů oproti stavu, který vyplývá z výpisu, který bude mít soud k dispozici.

Právní závěr, na kterém založil odvolací soud své rozhodnutí je nesprávný. Proto Nejvyšší soud jeho rozhodnutí podle ustanovení § 243b odst. 1, věta za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.